Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/10/2026 14:15
Sayı: E-120.07.03-1967598

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/45393 6K 171

Sayı : E-54045643-610-27120855
Konu : Soru Önergeleri (7/45393)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1873882 sayılı yazınız.

Burdur Milletvekili Sayın İzzet AKBULUT'a ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/45393 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/45393) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 2C1D1605-6B59-4D5A-AED4-3D6B63A5844D Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA
Tel: (0312) 287 33 60
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Nurdan BUĞDAY
Mühendis
Telefon No:(312) 258 82 30

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

BURDUR MİLLETVEKİLİ SAYIN İZZET AKBULUT'A AİT 7/45393 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Gebe hayvanlarda tüm nedenlerle meydana gelen atık vakalarına destek,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,

- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezginci arıcılık yapanlara ilave destek,
- Tam izole bölgelerde arıcılık yapanlara ilave destek,
- Ari küçükbaş işletmelere temel desteğe ilave 2 kat destek,
- Göçerde doğan kuzu/oğlaklara temel desteğin yarısı kadar ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Karar ile hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçları, programlı aşı bedelleri ile bunlara ilişkin uygulama ücretleri de destek kapsamına alınmış olup söz konusu giderler Bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır.
- Atık desteğinin kapsamı genişletilerek, yalnızca aşıya bağlı atıklar değil, tüm nedenlerle meydana gelen atık vakaları 2026 yılı Atık Desteği kapsamına alınmıştır.
- Marmara Denizi'ne kıyısı olan 7 ilde, müsilajdan etkilenen balıkçı gemilerine, gemi başına ilave küçük ölçekli balıkçılık desteği verilmiştir.
- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2'den %3'e çıkarılmıştır.

11782 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 08.09.2026 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2026 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %43 artışla hayvan başına 2.000 TL, malaklar için %43 artışla hayvan başına 4.000 TL'ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 43 artışla hayvan başına 430 TL'ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 430 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 116.100 TL olarak ödenecektir.

- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %78,6 artışla 250 TL'ye, üye olmayanlara %100 artışla 200 TL'ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %36 artırılarak kilogram başına 1.500 TL'ye, tiftik üretimi temel desteği %38 artırılarak kilogram başına 220 TL'ye çıkarılmıştır.
- Atık desteğinin kapsamı genişletilerek, yalnızca aşıya bağlı atıklar değil, tüm nedenlerle meydana gelen atık vakaları destekleme kapsamına alınmış, hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılarak buzağı/malak başına verilen destek 20 bin TL'ye, kuzu/oğlak başına verilen destek ise 4 bin TL'ye çıkarılmıştır.
- Güçlü Besi Güçlü Üretim Projesi kapsamındaki hayvanlarda, etçi ırk sperma ile yapılan tohumlama sonucunda doğan buzağılar için ilave 1.000 TL/baş destek verilecektir.
- Göçer sevk kontrol noktasında doğan kuzu ve oğlaklar için ilave 215 TL/baş, ari işletmelerde doğan dişi kuzu ve oğlaklar için ise ilave 860 TL/baş destek sağlanacaktır.
- Tam izole bölgelerde koruma altına alınan arı gen kaynaklarını tampon koruma bölgesinde muhafaza eden üretici ve yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına ilave 75 TL, üye olmayanlara ilave 60 TL destek verilecektir.
- Çiğ süt desteği kapsamında ise ürettikleri sütü, mesleki yeterlilik belgesine sahip çiğ süt toplama ve/veya depolama sorumluları aracılığıyla işleme tesislerine satan üreticilere temel desteğe ilave destek sağlanacaktır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekillerine göre verilen temel destek oranlarında yüzde 30 ile yüzde 100 arasında değişen artışlar yapılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları için verilen birim destek tutarları da bir önceki yıla göre yüzde 60 artırılmıştır. Ankara keçisi için bir önceki yıl verilen 150 TL/baş ilave destek miktarı 2026 yılı için taban sürülerde 300 TL/baş, elit sürülerde 500 TL/baş şeklinde artırılmıştır.

Kırsalda üretimi güçlendirmek, aile işletmelerini büyütmek, gençlerimizi ve kadınlarımızı üretime daha fazla dâhil etmek ve meraya dayalı üretimi daha kârlı hale getirmek amacıyla "Kırsalda Bereket Küçükbaş Hayvancılığa Destek Projesi" hayata geçirilmiştir.

Projenin uygulanması süresi olan 3 yıl içinde hak sahibi her üreticiye 95 dişi ve 5 erkek olmak üzere 100 baş küçükbaş hayvan verilecek olup toplamda 160.000 baş küçükbaş hayvan dağıtılacaktır.

Hayvan teslimini takip eden aydan itibaren 12 ay boyunca; hayvan başına 150 TL, en fazla 100 baş için aylık azami 15.000 TL yıllık toplamda 180.000 TL bakım-besleme desteği ödenecektir.

Hak sahibi üreticilerin projeyle edindikleri küçükbaş hayvanları 1 yıllık olarak TARSİM kapsamında sigortalanacaktır.

Proje kapsamında dağıtılacak olan hayvanlar, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğümüz çiftliklerinde yetiştirilen üstün vasıflı damızlık değeri olan en az 6 en çok 24 aylık yerli ırk küçükbaş hayvanlardan temin edilecektir.

Proje tüm illerimizde uygulanacak olup proje kapsamında iller çeşitli kriterlere göre puanlanmış ve kontenjanları belirlenmiştir.

Hak sahibi üreticiler, Ziraat Bankası'ndan sübvansiyonlu kredi kullanabilecektir. Kredi oranları, geri ödeme süresi ve faiz oranları banka tarafından müşterinin şartları karşılama durumuna göre değerlendirilmektedir.

Kullanılan krediler 2 yıla kadar ödemesiz, devamında toplam 5 yıl veya 7 yıl vade seçenekleriyle planlanabilecektir.

İlgili projeye dahil edilecek olan yetiştiricilerimiz için değerlendirme kriterleri aşağıda belirtilmiştir.

- Kadın yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Genç (41 yaşından gün almamış) yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Gazi, engelli ve birinci derece şehit yakını olan yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Birinci derece tarımsal amaçlı örgüt üyeliği olan yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Veteriner hekim/ziraat mühendisi/gıda mühendisi olan yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Küçükbaş hayvancılık ile ilgili eğitim sertifikasına sahip olan yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Aile işletmesi vasfında işletmeye sahip olan yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- Sahip olduğu dişi anaç küçükbaş hayvan sayısına göre ilave puan verilecektir.
- TÜRKVET sistemine küçükbaş hayvan sürüsü olarak kayıtlılık sürelerine, tecrübesine göre yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- TÜRKVET sistemine küçükbaş hayvan sürüsü olarak aktiflik durumuna göre yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.
- 2025 yılı Çiftçi Kayıt Sistemine (Dikili Tarım arazisi hariç) göre yetiştiricilerimize ilave puan verilecektir.

Bakanlığımız tarafından 2006 yılından bu yana uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırım Programı (KKYP) 81 ilimizi kapsamakta olup tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar, tarımsal üretime yönelik yatırımlar, yenilenebilir enerji kaynakları kullanımına yönelik yatırımlar, su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar, hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar ile altyapı yatırım konularında; yeni tesis yapımına, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına, mevcut tesislerin kapasite artırımına ve modernizasyon/otomasyonuna bütçe imkânları ve hibe tutarı limitleri doğrultusunda 2026 yılı itibarıyla yeni dönem uygulamalarında hibeye esas proje tutarının %50-%70'i oranında hibe desteği verilmektedir.

IPARD Programı kapsamında 2011 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III döneminde çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 arasında değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

Hayvansal üretim istatistiklerine ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumunun resmi internet sayfası üzerinden düzenli olarak kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Sürü yöneticisi istihdamı; 2024-2026 yılları arasında uygulanacak olan yeni hayvancılık destekleme modeli kapsamında desteklenmektedir.

2024 yılında, temel destek şartlarını sağlayan 100 baş ve üzeri anaç koyun-keçi varlığına sahip işletmelere en fazla bir sürü yöneticisi için ve sadece 100 baş üzerinden hesaplanmak üzere 36.000 TL ilave destek ödemesi yapılmıştır.

2025 yılında ise temel destek şartlarını sağlayan en az 150 baş kuzu/oğlağı bulunan işletmelere istihdam edilen bir sürü yöneticisi için 81.000 TL sürü yöneticisi desteği verilmiştir.

Ülkemizde en az altı aydır resmi ikamet izni ile bulunan veya yeni gelecek yabancı uyruklu çobanların izinlendirme işlemleri için başvuru süreci 12 Haziran itibarıyla başlatılmıştır. Mevcut yabancı uyruklu çobanlardan 16.175 kişi 2025 yılında izinlendirilmiştir. Bu kapsamda 18.06.2026 tarihi itibarıyla 16 ülkeden 1.529 yabancı çoban başvurusu yapılmış ve bunların 973'ü uygun bulunmuştur.

Küçükbaş hayvancılık destekleri (anaç koyun keçi ve ilave göçer, kuzu-oğlak, sürü büyütme ve yenileme, sürü yöneticisi istihdamı desteği) kapsamında 2022-2026 (15.16.2026 itibarıyla) yılları arasında Burdur iline 137.391.424 TL, Isparta iline 156.687.210 TL ve Antalya iline 378.582.307 TL küçükbaş hayvancılık destek ödemesi yapılmıştır.

Mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlatma kapasitelerinin artırılması, ot kalitesinin iyileştirilmesi, toprak muhafaza tedbirinin uygulanarak, erozyonun önlenmesi amacıyla, Bakanlığımızca çayır mera ıslah ve amenajman projeleri uygulanmaktadır.

Bu kapsamda son 5 yılda Teke Yöresi'nde bulunan Burdur ilinde 12.150 dekar alanda 8 adet, Isparta ilinde 9.950 dekar alanda 5 adet ve Antalya ilinde ise 39.720 dekar alanda 6 adet çayır mera ıslah ve amenajman projesi uygulanmıştır.